

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. III. Quanta Materiæ Variatio esse debeat, vt reddat Sacramentum
Invalidum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

randis, & in ipso capitulo quod est Gregorij IX. satis clarè significatur his verbis, parenthefi inclutis, (*ritu ab Apostolis introducto*) vox enim: *introducto*, non potest nisi violenter (ut facit Tannerus) intelligi, quòd Apostoli primi observaverint ritum à Christo institutum: nam hac ratione possent Apostoli etiam dici caeremoniam Baptismi introduxisse, quia vsurpârunt & observârunt primi; qui modus loquendi non esset tolerandus.

CONTROVERSIA III.

Quanta Materie Variatio esse debeat, ut reddat Sacramentum invalidum.

331. Certum est, aliquam variationem materię posse esse tantam, ut in ea non possit amplius confici Sacramentum, v. g. si vinum fieret acetum. Hanc mutationem vocant Theologi *Substantialē*. Non tamen omnis variatio est talis, ut tollat idoneitatem materię ad conficiendum inde Sacramentum, v. g. si panis sit fermentatus, si vinum nonnihil acceat: hæc vocatur mutatio merè accidentalis.

332. Quando jam quæritur Regula cognoscendi, quam mutatio tollat vel non tollat idoneitatem materię, non rectè respondetur, illam tollere, quæ est mutatio substantialis, illam verò non tollere, quæ est tantum accidentalis. Imprimis enim hoc est alijs terminis brevioribus respondere id quod quæritur. Theologi enim brevitaris gratiã vruntur illis terminis. Deinde illa Regula præbet ansam deceptioni. posset enim aliquis ex ea velle inferre, quòd quando mutatio non fit in substantia, non sit mutatio substantialis Theologicè, quia non est mutatio substantialis physice: econtra quando mutatio fieret in substantia, inferret alius, esse mutationem substantialem Theologicè, cum tamen utrumque fallat. Nam aquam esse fluidam, vel congelatam, est mutatio merè accidentalis, physice loquendo; & tamen Theologicè loquendo est mutatio Substantialis, quia aqua congelata non est idonea Materia Baptismi. Item massa panis cocti non nisi accidentaliter, physice loquendo, videtur differre à massa non cocta, & tamen hæc est variatio Theologicè Substantialis, quia massa non cocta non est materia idonea Eucharistiæ. Item nimia arctitudo vel frigiditas corporis, reddens impossibile copulam, est mutatio tantum accidentalis physice loquendo, & tamen reddit Materiam Matrimonij invalidam, & est Theologicè Substantialis mutatio: Denique, Chrisma esse vel non esse Benedictum, est tantum diversitas accidentalis, physice, Theologicè verò Substantialis. Econtra panis fermentatus differt physice substantialiter à non fermentato, & tamen Theologicè tantum est diversitas accidentalis.

333. Dicendum, & pro Regula statuendum est, tunc variationem materię Sacramentalis esse

Theologicè Substantialē, quando vi talis variationis non amplius continetur sub significato proprio, secundum communem intelligentiam accepto illarum vocum, quibus Scriptura & Patres atque Concilia vsa sunt, quando nobis Materiam expresseerunt.

Ratio ex dictis traditur. Tunc enim aliquid definit esse Materia Idonea, quando definit habere illud prædicatum, quod Christus in præscribenda materia attendit, & cui illam alligavit: atqui quando variatio talis est, ut non amplius significari possit illis vocibus, quibus Christus, Apostoli, Evangelistæ, Patres & Concilia, per continuam traditionem vsi sunt ad significandam materiam Sacramentorum, hoc ipso non habet amplius illud prædicatum, quia illud prædicatum debet principaliter per talem vocem exprimi, & quamdiu illud manet, adhuc continetur sub significato talis vocis. Ergo &c.

Exemplificatur Regula. Pro Materia Baptismi designata est aqua elementaris. Si quis aquæ tantum vini misceret, ut inciperet esse vinum vsuale, desineret esse materia idonea Baptismi. Econtra si vino tantum aquæ affunderet, ut desineret esse Vinum vsuale, desineret esse materia Calicis. Simili modo discurrendum est de pane triticeo, de Chrismate, Oleo &c.

334. Obijcies. Glacies adhuc vocatur aqua, & tamen non est idonea materia Baptismi: ergo potest aliquid retinere prædicatum constitutum à Christo, & tamen amittere rationem materię Sacramentalis. R. Prædicatum, quod Christus assignavit, non est prædicatum aquæ, ut sic, sed aquæ aptæ ad lavandum, debet enim materia remota esse conjungibilis cum proxima, hæc autem est ablutio. Econtra vinum congelatum adhuc est confecerabile, quia Sacramentum Eucharistiæ non consistit in vsu, seu potatione, & forma Calicis etiam circa Species congelatas verificatur.

335. Non ignoro, ultra Regulam nostram tradi à P. Elparza aliam, & est hæc. Solâ illâ, & qualibet Additione, Detractione, vel Alteratione materia redditur inidonea, quâ ex rebus Analogia cum effectu Sacramenti, & Symbolica ejusdem Representatio aufertur. Hæc tamen Regula pluribus instantijs obnoxia est, & ad praxin parum servire potest. Nam si quis aliquem ablueret aquâ rosaceâ, vel artefactâ, utique haberet eandem analogiam cum ablutione animæ, quam habet ablutio facta aquâ elementari: & tamen aqua rosacea non censetur materia idonea Baptismi. Item si Chrisma benedictum à simplici Sacerdote adhiberetur ad Confirmationis Sacramentum, non minus Symbolizaret effectum illius Sacramenti, quam Chrisma benedictum ab Episcopo, nec tamen est materia idonea. Præterquam quòd pauci Theologi ad Symbolizationem attendant, cujus propè nullam mentionem faciunt, quasi essentialiter requiratur, & regula, quam in præsentî quærimus, debeat etiam parochis

chis esse perspecta, qui nihil unquam de hac Symbolizatione in sua Theologia audierunt.

CONTROVERSIA IV.

Quaenam variatio formae obsit valori Sacramentorum.

536. Variatio verborum varijs modis fieri potest: Substitutione unius pro alia, additione, detractio, corruptione syllabarum, interruptione pronuntiationis, transpositione vocum. Huc etiam revocatur, si Minister proferat quidem verba requisita, sed cum errore circa eorum significationem, putans aliud significare, quam revera significant: item si utatur verbis æquivocis, quæ quidem etiam verum & debitum sensum recipiant, sed Minister alium sensum intendat, nolens proferre in illo sensu quem habent verba in usu Ecclesiæ. Denique si Minister addat vel detrahat verba quæ putat esse de essentia formæ Sacramentalis, cum tamen non sint. Exempli in progressu dabuntur, quando pro his omnibus casibus Regulas generales trademus, quarum deinde applicatio pertinet ad Theologos Morales.

537. Dux autem Regulae generales tradi recipique solent ab omnibus, post S. Thomam q. 60. a. 8.

Prima Regula est hæc. Quæcunque variatio non invertens sensum formæ à Christo ad nos per traditionem transmissæ, & ab Ecclesiâ communiter usurpatæ ac præscriptæ, non obsit valori Sacramenti, præcisè attentâ variatione. Dixi: præcisè attentâ variatione. quia utrum accedente errore, vel perversâ intentione Ministri, intendentis per talem mutationem inducere errorem in Ecclesiâ, reddatur forma insufficientis ad conficiendum Sacramentum, est specialis quaestio & difficultas, de qua dicemus seq. Controv. Ratio Regulae est. Nam verba non sunt assumpta propter Materialem Sonum, qualis fortassis attenditur in incantationibus, sed propter formalem vim significandi, quam habent in ratione Idiomatis ex sua institutione: si ergo hanc non amittunt per mutationem, habent adhuc totum quod requiritur ad formam substantialem Sacramenti.

Regula 2. Variatio pervertens sensum formæ ab Ecclesiâ præscripta adeo, ut non significet amplius id quod Christus per formam à se institutam voluit significare, invalidum reddit Sacramentum. Pater Regula per argumentum à contrario. Amisâ enim significatione amittunt verba id, quod Christus substantialiter requisivit, & perinde est ac si Minister penitus sileret: ergo non fiet Sacramentum.

Hæ Regulae, quantumvis ex se evidentes sint, earum tamen applicatio ad casus dubios adeo difficilis est, ut Doctores traxerit in Oppo-

sitas Resolutiones. Auxit difficultatem ratio quædam Zachariæ Papæ, & S. Thomæ, quæ statim referam, videntur enim regulis contrariæ resolvisse.

538. Obijciitur ergo 1. Ex secunda Regula sequitur, non valuisse Baptismum circa quem consultus est Pontifex Zachariæ, ut refertur in Canone *Retulerunt de Consecr. dist. 4.* Cum enim relatum esset ad sedem Apostolicam, Secedens quendam Baptizantem sub hac forma: Ego te baptizo in nomine Patriæ, & Filiæ, & Spiritus Sancti, & Bonifacii illius loci Episcopi, respondit contra Valorem Baptismi: respondit Papa in hæc verba. [Si ille qui baptizavit, non raptim inducens aut Hæresin, sed pro sola ignorantia Romanæ locutionis, infringendo linguam, baptizans dixisset, non possumus consentire, ut in novo Baptizetur.] Hæc Papa. Subsumitur enim in illis verbis forma à Christo constituta in corrupta fuit, ut non significaret amplius id, quod Christus per formam à se institutam voluit significare, ut cuius manifestum est: ergo mutatio significationis formæ non obsit valori Sacramenti. Respondetur tamen, illarum vocum corruptionem non abstinuisse in illis circumstantiis, & attentâ communis usus accommodatione, significationem à Christo institutam, & quam habent verba incorrupta. Rationem bonam reddit Card. Pallavicinus. Hoc ipso enim quod insinuat aliqua lingua, necesse est, ut propter rudem, balbutiensem, & negligentiam populi loquentis, significatio primaria attributa vocibus incorruptis, Secundariò transferatur etiam ad eas voces, in quas prout est vitiari voces incorruptas, loquimur institutio linguæ & obligatio veritatis, esset ferè inutilis in Republica. Itaque Pontifici Zachariæ visa est illa corruptio formæ præscriptæ, adhuc esse intra limites corruptionis, ut quam lingua imperiti parochi defletere possent, & deflexisse præsumitur in homine idiota & alio quin non male fama, nec suspensio de materiali corruptione.

539. Obijci potest 2. Ex nostra Regula sequi videtur, Baptismum nuper administratum à Neophytis in Regno Tunchinensi, fuisse invalidum, quod tamen dicere durum videtur. Sequela probatur. Nam in idiomate illius Regni verbum *Nomen*, non significat Auctoritatem seu Virtutem, qualem significationem censetur habere in hominibus Baptismi, sed vel significat appellationem, vel famam. ergo juxta Regulam secundam illa forma fuisse invalida, quia sensus illius fuisse. *In appellatione vel fama Patriis &c.* qui est omnino diversus sensus ab hoc: *In auctoritate.*

540. De hoc puncto disputatum est, ut colligo ex Card. Pallavicino, qui faciens præcisè loquendo illum Baptismum Neophytarum fortasse fuisse incertum, adeoque iterandum sub conditione, speculativè tamen iudicat fuisse validum. Ad objectionem ergo respondet, non esse essentialiter requisitum ad Baptismum revo-